

Information till vårdnadshavare om språkstimulans i småbarnsfostran, förskola och skola

Kronoby kommun

Säbråvägen 2
68500 KRONOBY

☎+358 (0)6 8343 000

Fax+358 (0)6 8343 200

✉kronoby.kommun@kronoby.fi

www.kronoby.fi

Innehåll

Bästa vårdnadshavare	1
Småbarnsfostran och förskoleundervisning	2
Läroplikt och grundläggande utbildning	3
Språkstrategi och kulturell identitet	3
Skolor med årskurserna 1-6	4
Skola med årskurserna 7-9	4
Tips på hur vårdnadshavarna kan stöda barnets språkutveckling	4
Några praktiska tips:	4
Några sammanfattande punkter	5
Skolor med finska som undervisningsspråk	5
Karta över dagvårdsenheter, förskolor och skolor	6

Bästa vårdnadshavare

Språkutvecklingen är en livslång process som börjar före födseln. Förmågan att lära sig språk har barnet då det föds, men det beror på omgivningen hur språket växer och utvecklas.

Språket är barnets viktigaste redskap genom livet. Det är via språket som barnet gör sig förstått och förstår sin omvärld.

Grunden till barnets språk läggs i hemmet. Därför har hemmet en nyckelroll när det gäller barnets språkutveckling. Om familjen är tvåspråkig är det viktigt att ni vårdnadshavare redan vid barnets födelse bestämmer er för vilket språk ni talar med barnet och att redan i ett tidigt skede välja barnets kommande förskole- och skolspråk. Genom att hjälpa barnet att utveckla sitt/sina språk känner barnet sig delaktigt och får upptäcka världen omkring sig samt så småningom ta del av läsandets mångfald och glädje.

På sikt är ett stort ordförråd, förmåga att uttrycka sig muntligt och skriftligt samt god läsförmåga en god investering för ett barn. Den här broschyren skall förhoppningsvis ge information till er som ni har nytta av. Ta kontakt i god tid med personalen i daghem/gruppfamiljedaghem, förskola eller skolan om ni fundera på något.

Bildningsnämnden

Kronoby 21.11.2013

Leif Jakobsson
Bildningschef

Carina Ahlström
Dagvårdschef

Småbarnsfostran och förskoleundervisning

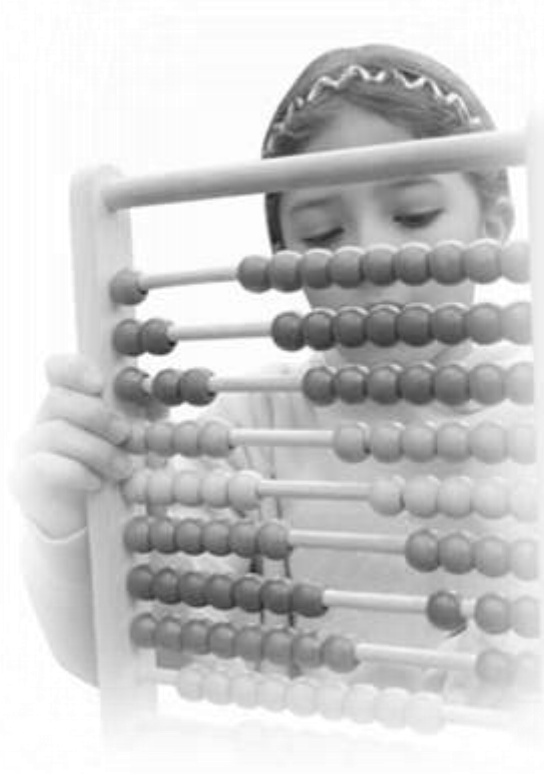
Språket är det redskap vi använder när vi vill nå en annan människa. Vi behöver orden för att förstå, analysera och tänka. Förmågan att förstå språket är en förutsättning för inläring.

Det är viktigt att klä vardagen i ord, lyssna, samtala och diskutera med barnet. Lek, sagor, sånger rim och ramsor stöder barnets språkutveckling på ett värdefullt sätt.

Barn ärver inte ett språk utan lär sig det av människor i sin omgivning. Ett barn från ett tvåspråkigt hem har goda möjligheter att lära sig båda språken när föräldrarna konsekvent talar sitt eget modersmål med barnet. För barn med tvåspråkig bakgrund är det viktigt att i ett så tidigt skede som möjligt medvetet stärka skolspråket.

Småbarnsfostran inklusive förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen bildar en helhet som framskrider på ett följdriktigt sätt i enlighet med barnets utveckling.

Studier och skolgång i grundläggande utbildning gynnas ifall språket varit detsamma i dagvård och förskola. Samtliga förskolor i Kronoby är svenskspråkiga. Ifall förskoleundervisning önskas på finska ordnas undervisningen i Kaustby eller i Karleby. Kronoby kommun har avtal med båda kommunerna.

Läroplikt och grundläggande utbildning

Grundläggande utbildning innebär allmänbildande undervisning för alla. Grundläggande utbildning ges i den nioåriga läropliktsskolan. Läroplikten börjar det år då barnet fyller sju år. Uppskov eller tidigareläggande av skolstart är möjligt men förutsätter utlåtande av psykolog.

Den grundläggande utbildningens uppgift är att både fostra och utbilda. Eleven ges möjlighet till mångsidig tillväxt, till lärande och till att utveckla en sund självkänsla, samt få beredskap för fortsatta studier och väcka lust för livslångt lärande. Det huvudsakliga ansvaret för barnens fostran är hos vårdnadshavarna. Skolans uppgift är att stöda vårdnadshavarna i fostringsarbetet.

Den grundläggande utbildningen skall stöda varje elevs språkliga och kulturella identitet och modersmålsutveckling. Skolspråket väljs av vårdnadshavarna, förutsatt att barnet klarar av studier på det valda språket. Anteckning om modersmål i befolkningsregistret bestämmer således inte skolspråket. Eleven och hemmen har i sista hand huvudansvaret för skolgången. Hemmet skapar förutsättningar för barnets skolgång. Skolan och hemmet skapar tillsammans förutsättningar för barnets vidare studier och framtida yrkesliv.

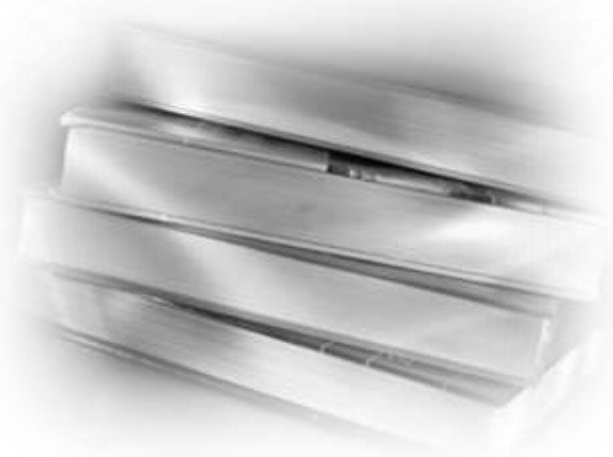
Språkstrategi och kulturell identitet

En av skolans viktigaste uppgifter är att stärka elevernas svenska. Eleverna lär sig att uppskatta det egna kulturarvet och den finlandssvenska kulturidentiteten. De tvåspråkiga barnen ges möjlighet att utveckla skolspråket och att lära sig att förstå och utveckla en egen språklig och kulturell identitet.

Den svenska skolan är främst avsedd för de svensk- och tvåspråkiga barnen.

Kronoby kommuns språkstrategi finns på kommunens hemsida: www.kronoby.fi.

Inom den grundläggande utbildningen läser eleverna i Kronoby som A-språk (A1-språk) finska. A1-språk inleds i årskurs 3. I årskurserna 1-2 kan finskan inläras genom lek, så kallad lekfinska. Frivilligt språk (A2-språk) läses från och med årskurs 4. A2-språket i Kronoby är engelska.

Skolor med årskurserna 1-6

Samtliga skolor i Kronoby är svenskspråkiga. Skolor i Kronoby med årskurserna 1-6 är följande: Centralskolan i Kronoby, Nedervetil skola, Terjärv skola, Söderby skola och Småbönders skola. Skolor med årskurserna 1-4 är Norrby skola, Påras skola och Djupsjöbacka skola.

Samtliga skolor har egna elevupptagningsområden, vilket avgör valet av närskola. Den skola som ligger närmast elevens hem utgör i princip närskolan. Vårdnadshavarna kan ansöka av svenska skolsektionen om rätt att få gå i annan skola än anvisad närskola. Kommunen står inte för kostnaderna i samband med skolskjuts för elever som beviljats rätt att gå i annan skola än anvisad närskola.

Elever i årskurs 1-2 får gratis skolskjuts om skolvägen från hemmet till närskolan är över 3 km, elever i årskurs 3-9 om skolvägen är över 5 km.

Skola med årskurserna 7-9

I Ådalens skola i Kronoby ges undervisning i årskurserna 7-9 för samtliga elever i kommunen.

Tips på hur vårdnadshavarna kan stöda barnets språkutveckling

För att barnet ska klara sig bra i skolan behöver språket också stöd i hemmet och på fritiden.

Det är viktigt att barnet själv är positivt inställt till skolan och skolspråket, vilket är lättare att åstadkomma om barnet har kamrater som börjar i samma skola. Det är också viktigt att stödja det språk som inte blir det tvåspråkiga barnets skolspråk.

Några praktiska tips:

- Beskriv vad du gör, beskriv föremål och förklara ord, jämför och analysera saker och händelser.
- Använd ditt eget språk utanför hemmet i synnerhet om det är ortens minoritetsspråk.
- Lek olika lekar med barnet, till exempel frågelekar med olika teman för att öka ordförrådet.
- Berätta sagor, lär er rim och ramsor tillsammans eller sjung med barnet.
- Om barnet blandar språk eller säger fel, upprepa det sagda men fyll i med rätt ord.
- Anlita en barnvakt som talar det språk som barnen kan sämre.
- Börja tidigt läsa högt för barnet och fortsätt med det länge. Sluta inte med högläsningen när barnet har lärt sig läsa, utan välj i stället en lite svårare bok som kanske kräver förklaringar och svar på frågor.
- Upptäck det kulturutbud för barn som finns på internet. På biblioteken kan ni låna bilderböcker, talböcker, videofilmer och pedagogiska datorspel av olika slag.
- Ditt barn tillbringar fler timmar utanför skolan än i skolan. Det mesta av barnets språkliga stimulans finns alltså på annat håll. Låt barnet få en mångsidig användning för sitt eller sina språk.
- Koppla det svagare språket till roliga aktiviteter. Gå på teater eller på bio på barnets språk.

- Hitta någon klubb eller hobby med verksamhet på det språk som barnet har mindre kontakt med. Umgänge med andra barn som talar samma språk är ett viktigt socialt och språkligt stöd för barnet.
- Se regelbundet på tv-program på flera språk. Glöm inte heller att se på program för både ungdomar och vuxna. Lyssna på radioprogram, ljudböcker eller se på filmer för barn i olika åldrar.
- När barnet har lärt sig skriva är det bra att uppmuntra till brevskrivning, dagboksanteckningar samt sago- och äventyrsförfattande. Läs texterna och ge positiva kommentarer. Skriv själv till ditt barn då du är bortrest.
- Om du ofta är borta hemifrån behövs mer medvetna insatser för att ditt barn skall lära sig ditt språk. Ansvar för detta kan inte ligga på barnets andra förälder eller på skolan.
- Lär barnet att världen är full av språk och att språkkunskaper öppnar många dörrar.

(Källa: Ge ditt barn en gåva. Svenska Finlands folkting)

Några sammanfattande punkter

- Grunden till ditt barns språk läggs i hemmet och den läggs av dig. Tala ditt modersmål med ditt barn.
- Genom att använda språket mycket och i många sammanhang är du en god språkmodell.
- Både barn i tvåspråkiga hem och barn i svenskspråkiga hem i tvåspråkiga miljöer behöver extra stimulans på svenska.
- Om din familj är tvåspråkig, bestäm då från början vilket mål familjen vill ställa för barnets språkfostran. Ta vara på de sju åren före skolstarten. Skolan behöver en grund att bygga på.
- Visa en positiv attityd till ditt eget språk och till andras.
- Förklara och ge exempel i stället för att rätta och kritisera.
- Välj barnprogram, böcker, serietidningar m.m. på svenska.
- Sluta inte med högläsning när ditt barn lärt sig läsa. Läs tillsammans i stället.
- På vilket språk skall ditt barn gå i skola? Välj i tid och handla planmässigt därefter.
- Ditt val av hem- och skolspråk för ditt barn har återverkningar i hans eller hennes vuxna liv och för de språkliga val som görs i kommande generationer.

(Källa: Tänk om. Marika Tandefelt)

Skolor med finska som undervisningsspråk

Ifall vårdnadshavare väljer finskspråkig grundläggande utbildning för sitt barn hänvisas eleverna till skolor i Karleby eller Kaustby beroende på bostadsplats i kommunen. Den mottagande kommunen ansvarar för undervisningen och skoltransporterna. Närmare information ges av skolkansliet i Karleby och Kaustby.

Enligt den finska skolsektionens beslut anvisas elever från Kronoby området och Nedervetil området till skolor i Karleby medan elever från Terjärv området och de östra delarna av Nedervetil anvisas skolor i Kaustby. Avtalet med Kaustby är ömsesidigt, det betyder att elever som bor i Kaustby och vill gå i svensk skola kan göra det i Kronoby enligt avtal.

Information om Kaustby skolor hittas på www.peda.net/veraja/kaustinen
 Information om Karleby skolor hittas på www.karleby.fi

Karta över dagvårdsenheter, förskolor och skolor

